

CE-202 CORPORATE ACCOUNTING

કંપનીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિ
યુનિટ-1 પાઠડીનું મૂલ્યાંકન

(Valuation of Goodwill)

PROF. R. G. NISARTA A.P. PATEL COMMERCIAL COLLEGE NARODA

PROF. R. G. NISARTA

પ્રશ્ન-1 પાઘડી એટલે શું? પાઘડીના મૂલ્યાંકનને અસર કરતા પરિબલો સમજાવો.

વ્યાખ્યા:(1) લોર્ડ એલ્ડનના મતે “પાઘડી એ બીજું કંઈ જ નહિ, પરંતું જૂના ગ્રાહકો જૂના સ્થળને વળગી રહેશે એવી શક્યતા જ છે.”

પાઘડીના મૂલ્યાંકનને અસર કરતા પરિબલો:

- (1) ધંધાનું સ્થળ
- (2) મુદત
- (3) ધંધાનો પ્રકાર
- (4) વ્યક્તિગત કૌશલ્ય
- (5) ધંધાની પરિસ્થિતિ
- (6) નફાનું પ્રમાણ
- (7) પેટન્ટ અને ટ્રેડમાર્ક
- (8) મૂડીની આવશ્યકતા
- (9) ઈજારાશાહી પરિસ્થિતિ
- (10) સરકારી નિયંત્રણ
- (11) ગ્રાહકોના પ્રકાર
- (12) મિલકતો-ખરીદીની શરતો

PROF. R. NISHITA A.P. PATEL COMMERC COLLEGE NARODA

પ્રશ્ન-2 પાઘડીના મૂલ્યાંકનની પધ્ધતિઓ.

- (1) મનસ્વી મૂલ્યાંકન
- (2) કુલ આવકના ધોરણે મૂલ્યાંકન
- (3) સરેરાશ નફાની અમુક વર્ષની ખરીદીની પધ્ધતિ
- (4) ભારિત સરેરાશ નફાની અમુક વર્ષની ખરીદીની પધ્ધતિ
- (5) સરેરાશ નફાનું મૂડીકરણની પધ્ધતિ *
- (6) વર્ષાસન પધ્ધતિ
- (7) અધિક નફાની પધ્ધતિ*

(A) સાદા નફાની પધ્ધતિ:

- (1) સરેરાશ નફાની અમુક વર્ષની ખરીદીની પધ્ધતિ
- (2) ભારિત સરેરાશ નફાની અમુક વર્ષની ખરીદીની પધ્ધતિ
- (3) સરેરાશ નફાનું મૂડીકરણની પધ્ધતિ
- (4) એન્યુઈટીની પધ્ધતિ

(B) અધિક નફાની પદ્ધતિ:

(1) અધિક નફાની અમુક વર્ષની ખરીદીની પદ્ધતિ

(2) અધિક નફાના મૂડીકરણની પદ્ધતિ

(3) અધિક નફાની એન્યુઈટી પદ્ધતિ પદ્ધતિ

(4) અધિક નફાની ક્રમશઃ ખરીદીની પદ્ધતિ

PROF. R. G. NISART A. P. PATEL COMMERC COLLEGE NARODA

અધિક નફાની પદ્ધતિ (Super Profit Method)

અધિક નફો = સામાન્ય નફો કે સરેરાશ નફો – અપેક્ષિત નફો

અધિક નફાની રીતે પાઘડીની કિંમત શોધવા માટે જરૂરી પગલા.

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિઘેલ મિલકતો – લિઘેલ દેવા – પ્રફરન્સ શેર મૂડી

(2) અપેક્ષિત નફો (રોકાયેલી મૂડીના ટકા)

(3) સરેરાશ યોજ્જો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

કરવેરા પહેલાનો નફો આપ્યો હોય

સરેરાશ નફો

-

બાદ: બિન ધંધાકીય રોકાણોનું વ્યાજ

- .

-

બાદ: કરવેરા

- .

-

બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ

- .

- .

કરવેરા બાદનો નફો આપ્યો હોય:

સરેરાશ નફો

-

બાદ: બિન ધંધાકીય રોકાણોનું વ્યાજ _____ (કરવેરા બાદ કર્યા પછીનું)

-

બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ

-

-

(4) અધિક નફો = સરેરાશ ચોખ્ખો નફો - એપેક્ષિત નફો

(5) પાઘડી = અધિક નફો - ખરીદીના વર્ષ

PROF. R.G.NISARTA A.P.PATEL COMMERCE COLLEGE NARODA

EX- 3 ધરતી લિ.

પેજ-નં-60

(1) સરેરાશ ચોખ્ખો નફો: (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

$$\text{સરેરાશ નફો} = 24,000 + 20,000 + 32,000 + 24,000 + 30,000 \div 5$$

$$= 1,30,000 \div 5$$

$$= 26,000$$

$$- \text{પગાર} \quad \underline{5,000}$$

$$21,000$$

$$+ \text{ઓફિસનું ભાડુ} \quad \underline{4,000}$$

$$\underline{25,000}$$

(2) મૂડીકૃત નફો = 2,50,000

10%

25,000

100 %

(?)

PROF. R. G. NISART A. P. PATEL COMMERC COLLEGE NARODA

(3) ચોખ્ખી મિલકતો:-

મિલકતો:-	જમીન-મકાન	1,00,000
	પ્લાન્ટ-યંત્રો	30,000
	દેવાદારો	20,000
	લેણીહૂંડી	10,000
	સ્ટોક	30,000
	રોકડ-બેન્ક સિલક	<u>10,000</u>
બાદ:- દેવા		2,00,000
	લેણદારો	30,000
	પ્રો.ફંન્ડ	10,000
	દેવીહૂંડી	<u>10,000</u>
		<u>50,000</u>
		<u>1,50,000</u>

(4) પાઘડી = મૂડીકૃત નફો - ચોખ્ખી મિલકતો
= 2,50,000 - 1,50,000
= 1,00,000

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિધેલ મિલકતો - લિધેલ દેવા - પ્રફરન્સ શેર મૂડી

મિલકતો:

જમીન-મકાન	3,42,500
મશીનરી	4,40,000
પ્રોવિડન્ટ ફંડ સામેનાં રોકાણો	45,000
સ્ટોક	2,30,000
દેવાદારો	2,70,000
લેણી હૂંડી	50,000
બેન્ક સિલક	24,000
અગાઉથી ચૂકવેલા ખર્ચા	7,000

14,08,500

બાદ: દેવા

12% ના ડિબેન્ચર	2,80,000
પ્રોવિડન્ટ ફંડ	45,000
લેણદારો	1,70,000
દેવી હૂંડી	16,000
ચૂકવવાના બાકી	5,000
કરવેરાની જોગ	1,20,000

6,36,000 .

7,72,500

બાદ: પ્રેફરન્સ શેર મૂડી

2,50,000

5,22,500

PROF. R.G.NISARG A.P. PATEL COMMERCE COLLEGE NARODA

(2) અપેક્ષિત નફો: $5,22,500 \times 12/100 = 62,700$

(3) સરેરાશ ચોખ્ખો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

કરવેરા પહેલાનો નફો આપ્યો હોય:

2016 $1,80,000 \times 1 = 1,80,000$

2017 $1,90,000 \times 2 = 3,80,000$

2018 $2,10,000 \times 3 = 6,30,000$

2019 $2,40,000 \times 4 = \underline{9,60,000}$ $21,50,000 \div 10 = 2,15,000$

સરેરાશ નફો $2,15,000$

બાદ: બિન ધંધાકીય રોકાણોનું વ્યાજ $\underline{9,600}$ (શિવસ લિ. $80,000 \times 12\%$)

$2,05,400$

બાદ: કરવેરા (50%)

$\underline{1,02,700}$

$1,02,700$

બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ

$\underline{25,000}$ (પ્રેફ.શેરમૂડી $2,50,000 \times 10\%$)

77,700

(4) અધિક નફો = સરેરાશ ચોખ્ખો નફો – અપેક્ષિત નફો

$= 77,700 - 62,700$

= 15,000

(5) પાઘડી = અધિક નફો \times ખરીદીના વર્ષ

$= 15,000 \times 4$ વર્ષ

= 60,000

EX- 13 સુદામાં લિ.

પેજ નં-63

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિધેલ મિલકતો - લિધેલ દેવા - પ્રફરન્સ શેર મૂડી + સૂ. ડિવિડન્ડ

મિલકતો:

જમીન-મકાન		12,00,000
યંત્રો	8,00,000	
- ધસારો	<u>1,60,000</u>	6,40,000
10% સરકારી જામિનગીરી(પ્રો.રોકાણો)		1,50,000
સ્ટોક	3,00,000	
- ધસારો	<u>40,000</u>	2,60,000
દેવાદારો		1,80,000
બેન્ક સિલક		80,000
અગાઉથી ચૂકવેલા ખર્ચા		<u>30,000</u>
		25,40,000

બાદ: દેવા

10% ના ડિબેન્ચર	2,00,000	
કારીગર નફાભાગ	40,000	
પ્રોવિડન્ડ ફંડ	1,50,000	
લેણદારો	<u>1,70,000</u>	<u>5,60,000</u>
		19,80,000

બાદ: પ્રેફરન્સ શેર મૂડી

3,00,000	
<u>36,000</u>	<u>3,36,000</u>

16,44,000

(2) અપેક્ષિત નફો: $16,44,000 \times 10/100 = 1,64,400$

(3) સરેરાશ ચોખ્ખો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

કરવેરા પહેલાનો નફો આપ્યો હોય:

2017-18	$9,00,000 \times 1 =$	9,00,000	
2018-19	$12,00,000 \times 2 =$	24,00,000	
2019-20	$14,00,000 \times 3 =$	<u>42,00,000</u>	$75,00,000 \div 6 = 12,50,000$
સરેરાશ નફો		12,50,000	
બાદ: બિન ધંધાકીય રોકાણોનું વ્યાજ		<u>15,000</u>	(બંધી લિ.ના ડિબે. $1,00,000 \times 15\%$)
		12,35,000	
બાદ: કરવેરા (50 %)		<u>6,17,500</u>	
		6,17,500	
બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ		<u>36,000</u>	(પ્રેફ.શેરમૂડી $3,00,000 \times 12\%$)
		<u>5,81,500</u>	

(4) અધિક નફો = સરેરાશ ચોખ્ખો નફો – અપેક્ષિત નફો

= 5,81,500 – 1,64,400

= **4,17,100**

(5) પાઘડી = અધિક નફો \times ખરીદીના વર્ષ

= 4,17,100 \times 3 વર્ષ

= **12,51,300**

EX- 13 અંજના લિ.

પેજ નં- 59

(1) રોકાણેલી મૂડી = લિધેલ મિલકતો - લિધેલ દેવા - પ્રેફરન્સ શેર મૂડી + સૂ. ડિવિડન્ડ

મિલકતો:

મકાન		9,00,000
યંત્રો	8,00,000	
- ઘસારો	<u>1,00,000</u>	7,00,000
ગૈણ કંપનીના શેર		1,00,000
સ્ટોક		2,80,000
દેવાદારો		1,90,000
રોકડ અને બેન્ક સિલક		80,000
અગાઉથી ચૂકવેલા ખર્ચા		<u>30,000</u>
		22,80,000

બાદ: દેવા

15% ના ડિબેન્ચર	4,00,000	
લેણદારો	1,50,000	
દેવીહૂડી	50,000	
ચૂકવવાના બાકી ખર્ચા	10,000	
કરવેરાની જોગવાઈ	2,00,000	
કમચારી નફા ભાગ	<u>70,000</u>	8,80,000
		14,00,000

બાદ: પ્રેફરન્સ શેર મૂડી

3,00,000
11,00,000

(2) અપેક્ષિત નફો: $11,00,000 \times 10/100 = 1,10,000$

(3) સરેરાશ ચોખ્ખો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

કરવેરા પહેલાનો નફો આપ્યો હોય:

2009-10	$2,20,000 \times 1 =$	2,20,000	
2010-11	$3,10,000 \times 2 =$	6,20,000	
2011-12	$4,00,000 \times 3 =$	<u>12,00,000</u>	$20,40,000 \div 6 = 3,40,000$
સરેરાશ નફો		3,40,000	
બાદ: બિન ધંધાકીય રોકાણોનું વ્યાજ		<u>10,000</u>	(રોકાણો $1,00,000 \times 10\%$)
		3,30,000	
બાદ: કરવેરા (50 %)		<u>1,65,000</u>	
		1,65,000	
બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ		<u>30,000</u>	(પ્રેફ.શેરમૂડી $3,00,000 \times 10\%$)
		<u>1,35,000.</u>	

(4) અધિક નફો = સરેરાશ ચોખ્ખો નફો – અપેક્ષિત નફો

= $1,35,000 - 1,10,000$

= **25,000**

(5) પાઘડી = અધિક નફો \times ખરીદીના વર્ષ

= $25,000 \times 3$ વર્ષ

= **75,000**

EX- 17 રાજ લિ.

પેજ નં- 66

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિધેલ મિલકતો – લિધેલ દેવા – પ્રફરન્સ શેર મૂડી + સૂ. ડિવિડન્ડ

મિલકતો:

જમીન-મકાન	1,05,000
મશીનરી	80,000
બ.કિં. ધારો કે 100% +25 %	
125 1,00,000 તો 100 (?)	
પ્રોવિડન્ટ ફંડના રોકાણો	60,000
સ્ટોક	80,000
દેવાદારો	1,70,000
રોકડ અને બેન્ક સિલક	20,000
અગાઉથી ચૂકવેલા ખર્ચા	<u>1,30,000</u>
	6,45,000

બાદ: દેવા

10% ના ડિબેન્યર	1,00,000	
પ્રોવિડન્ટ ફંડ	60,000	
અન્ય દેવા તથા જોગવાઈ	<u>1,50,000</u>	<u>3,10,000</u>
		3,35,000
બાદ: પ્રેફરન્સ શેર મૂડી		<u>1,00,000</u>
		<u>2,35,000</u>

(2) અપેક્ષિત નફો: $2,35,000 \times 8/100 = 18,800$

(3) સરેરાશ યોજ્ઞો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

કરવેરા પહેલાનો નફો આપ્યો હોય:

$$2005 \quad 90,000 \times 1 = 90,000$$

$$2006 \quad 1,05,000 \times 2 = 2,10,000$$

$$2007 \quad 1,20,000 \times 3 = \underline{3,60,000}$$

$$6,60,000 \div 6 = 1,10,000$$

સરેરાશ નફો

1,10,000

બાદ: બિન ધંધાકીય રોકાણોનું વ્યાજ

6,000 (રોકાણો 50,000 \times 12 %)

1,04,000

બાદ: કરવેરા (50 %)

52,000

52,000

બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ

12,000 (પ્રેફ.શેરમૂડી 1,00,000 \times 12%)

40,000.

(4) અધિક નફો = સરેરાશ યોજ્ઞો નફો - એપેક્ષિત નફો

$$= 40,000 - 18,800$$

$$= \mathbf{21,200}$$

(5) પાઘડી

અધિક નફો \times ખરીદીના વર્ષ

$$= 21,200 \times 3 \text{ વર્ષ}$$

$$= \mathbf{63,600}$$

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિધેલ મિલકતો - લિધેલ દેવા - પ્રફરન્સ શેર મૂડી + સૂ. ડિવિડન્ડ

મિલકતો:

જમીન-મકાન 3,40,000 6,00,000

બાદ: ધસારો 40,000

3,00,000 × 2

યંત્રો 4,25,000 3,20,000

બાદ: ધસારો 25,000

4,00,000

બાદ: 20% 80,000

પ્રોવિડન્ડ ફંડના રોકાણો 30,000

ડિબેન્ચર પરતનિધિ 45,000

સ્ટોક (1,50,000 - 20,000) 1,30,000

દેવાદારો 90,000

રોકડ અને બેન્ક સિલક 40,000

અગાઉથી ચૂકવેલા ખર્ચા 15,000

12,70,000

બાદ: દેવા

10% ના ડિબેન્ચર 1,00,000

કામદાર નફાભાગ 20,000

લેણદારો 85,000

પ્રોવિડન્ડ ફંડ 30,000 2,35,000

10,35,000

બાદ: પ્રેફરન્સ શેર મૂડી સૂ. ડિવિડન્ડ 1,68,000

8,67,000

(2) અપેક્ષિત નફો: $8,67,000 \times 10/100 = 86,700$

(3) સરેરાશ ચોખ્ખો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

કરવેરા પહેલાનો નફો આપ્યો હોય:

2004-05 $2,50,000 \times 1 = 2,50,000$

2005-06 $5,50,000 \times 2 = 11,00,000$

2006-07 $8,00,000 \times 3 = \underline{24,00,000}$ $37,50,000 \div 6 = 6,25,000$

સરેરાશ નફો $6,25,000$

બાદ: બિન ધંધાકીય રોકાણોનું વ્યાજ $\underline{7,500}$ (રોકાણો $50,000 \times 15\%$)

$6,17,500$

બાદ: કરવેરા (50%) $\underline{3,08,750}$

$3,08,750$

બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ $\underline{18,000}$ (પ્રેફ.શેરમૂડી $1,50,000 \times 12\%$)

2,90,750.

(4) અધિક નફો = સરેરાશ ચોખ્ખો નફો - અપેક્ષિત નફો

$= 2,90,750 - 86,700$

$= 2,04,050$

(5) પાઘડી = અધિક નફો \times ખરીદીના વર્ષ

$= 2,04,050 \times 3$ વર્ષ $= 6,12,150$

EX- 24 નારદ લિ.

પેજ નં- 71

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિધેલ મિલકતો - લિધેલ દેવા - પ્રફરન્સ શેર મૂડી + સૂ. ડિવિડન્ડ

મિલકતો:

જમીન-મકાન	5,00,000	
+ 20%	<u>1,00,000</u>	6,00,000

યંત્રો	5,00,000	
બાદ: ધસારો	<u>1,00,000</u>	
	4,00,000	

બાદ: 20%	<u>80,000</u>	3,20,000
સ્ટોક (1,60,000 + 48,000)		2,08,000
દેવાદારો		1,50,000
રોકડ અને બેન્ક સિલક	<u>1,22,000</u>	
		14,00,000

બાદ: દેવા		
10% ના ડિબેન્ચર	3,00,000	
ચાલુ દેવા	<u>1,50,000</u>	
કર્મચારી નફા ભાગ	50,000	5,00,000
		<u>9,00,000</u>
બાદ: પ્રફરન્સ શેર મૂડી	<u>5,00,000</u>	<u>4,00,000</u>

(2) અપેક્ષિત નફો: $4,00,000 \times 15/100 = 60,000$

(3) સરેરાશ ચોખ્ખો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

કરવેરા બાદનો નફો આપ્યો હોય:

(1) 1,00,000

(2) 3,00,000

(3) 2,00,000 $6,00,000 \div 3 = 2,00,000$

સરેરાશ નફો

2,00,000

બાદ: બિ. ધં. રોકાણોનું વ્યાજ 12,000

– કરવેરા (50 %) 6,000

6,000

(રોકાણો 1,00,000 \times 12 %)

1,94,000

બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ્સ

50,000

(પ્રેફ.શેરમૂડી 5,00,000 \times 10 %)

1,44,000.

(4) અધિક નફો = સરેરાશ ચોખ્ખો નફો – એપેક્ષિત નફો

= 1,44,000 – 60,000

= **84,000**

(5) પાઘડી = અધિક નફો \times ખરીદીના વર્ષ

= 84,000 \times 3 વર્ષ = **2,52,000**

EX- 26 સત્યકામ લિ.

પેજ નં- 73

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિધેલ મિલકતો - લિધેલ દેવા - પ્રફરન્સ શેર મૂડી

મિલકતો:

જમીન-મકાન 8,00,000

યંત્રો 4,00,000

બાદ: ધસારો 60,000 3,40,000

દેવાદારો 5,80,000

પ્રોવિડન્ટ ફંડના રોકાણો 50,000

સ્ટોક 4,20,000

રોકડ અને બેન્ક સિલક 90,000

અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચ 20,000

23,00,000

બાદ: દેવા

કરવેરાની જોગવાઈ 3,00,000

14% ના ડિબેન્ચર 4,00,000

લેણદારો 5,00,000

પ્રોવિડન્ટ ફંડ 80,000 12,80,000

10,20,000

બાદ: પ્રેફરન્સ શેર મૂડી 2,00,000

8,20,000

(2) અપેક્ષિત નફો: $8,20,000 \times 12/100 = 98,400$

(3) સરેરાશ યોજ્ઞો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

કરવેરા પહેલાનો નફો આપ્યો હોય:

$$2008 \quad 2,80,000 \times 1 = 2,80,000$$

$$2009 \quad 3,20,000 \times 2 = 6,40,000$$

$$2010 \quad 3,60,000 \times 3 = 10,80,000$$

$$2011 \quad 6,00,000 \times 4 = \underline{24,00,000} \quad 44,00,000 \div 10$$

$$\text{સરેરાશ નફો} \quad 4,40,000$$

$$\text{બાદ: બિ. ધં. રોકાણોનું વ્યાજ} \quad \underline{9,600} \quad (\text{રોકાણો } 80,000 \times 12 \%)$$

$$4,30,400$$

$$\text{બાદ:- કરવેરા (50\%)} \quad \underline{2,15,200}$$

$$2,15,200$$

$$\text{બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ્સ} \quad \underline{20,000} \quad (\text{પ્રેફ.શેરમૂડી } 2,00,000 \times 10 \%)$$

$$\underline{1,95,200.}$$

(4) અધિક નફો = સરેરાશ યોજ્ઞો નફો - એપેક્ષિત નફો

$$= 1,95,200 - 98,400$$

$$= \mathbf{96,800}$$

(5) પાઘડી = અધિક નફો \times ખરીદીના વર્ષ

$$= 96,800 \times 4 \text{ વર્ષ}$$

$$= \mathbf{3,87,200}$$

EX- 27 રીમા લિ.

પેજ નં- 74

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિધેલ મિલકતો – લિધેલ દેવા – પ્રફરન્સ શેર મૂડી + સૂ. ડિવિડન્ડ

મિલકતો:

મકાન	6,00,000
પ્લાન્ટ મશીનરી	8,00,000
બાદ: 20% ઘસારો	<u>1,60,000</u>
ગૌણ કંપનીના શેરમાં રોકાણો	1,40,000
દેવાદારો	1,71,000
સ્ટોક (1,25,000 – 25,000)	1,00,000
લેણી હૂંડી	23,000
રોકડ અને બેન્ક સિલક	<u>15,000</u>
	16,89,000

બાદ: દેવા

14% ના ડિબેન્ચર	3,50,000
લેણદારો	2,00,000
દેવી હૂંડી	<u>50,000</u>
	6,00,000
	10,89,000

બાદ: પ્રફરન્સ શેર મૂડી	<u>3,00,000</u>
	<u>7,89,000</u>

(2) અપેક્ષિત નફો: $7,89,000 \times 12/100 = 94,680$

(3) સરેરાશ યોજ્ઞો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

કરવેરા બાદનો નફો આપ્યો હોય:

સરેરાશ નફો	1,95,000	
બાદ: બિ. ધં. રોકાણોનું વ્યાજ	<u>7,500</u>	(વ્યાજ 15000 -7,500 કરવેરા)
	1,87,500	
બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ	<u>36,000</u>	(પ્રેફ.શેરમૂડી 300,000×12 %)
	1,51,500.	

(4) અધિક નફો = સરેરાશ યોજ્ઞો નફો – એપેક્ષિત નફો

$$= 1,51,500 - 94,680$$

$$= \mathbf{56,820}$$

(5) પાઘડી = અધિક નફો × ખરીદીના વર્ષ

$$= 56,820 \times 3 \text{ વર્ષ}$$

$$= \mathbf{1,70,460}$$

PROF. R. G. JOSARIA A.P. Patel COMMERC COLLEGE NARODA

EX- 32 સૂચિતા લિ.

પેજ નં- 78

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિધેલ મિલકતો - લિધેલ દેવા - પ્રફરન્સ શેર મૂડી + સૂ. ડિવિડન્ડ

મિલકતો:

જમીન-મકાન	1,50,000	
બાદ: ધસારો	<u>90,000</u>	
	60,000	
+ 20 %	<u>12,000</u>	72,000
મશીનરી	1,50,000	
બાદ: ધસારો	<u>60,000</u>	
120 %	90,000	
100 %	(?)	75,000
ધસારા ઇંડના રોકાણો		1,65,000
સ્ટોક		1,20,000
દેવાદારો		90,000
રોકડ અને બેન્ક સિલક		<u>1,95,000</u>
		7,17,000

બાદ: દેવા

10% ના ડિબેન્ચર	1,50,000	
લેણદારો	1,20,000	
દેવી હૂંડી	45,000	
બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ	<u>15,000</u>	3,30,000
		3,87,000
બાદ: પ્રેફરન્સ શેર મૂડી		<u>1,50,000</u>

2,37,000

PROF. R. G. NISARTIA A.P. PATEL COMMERCE COLLEGE NARODA

(2) અપેક્ષિત નફો: $2,37,000 \times 10/100 = 23,700$

(3) સરેરાશ ચોખ્ખો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

કરવેરા પહેલાનો નફો આપ્યો હોય:

$$2,55,000 + 3,45,000 + 3,00,000 = 9,00,000 \div 3 = 3,00,000$$

સરેરાશ નફો $3,00,000$

બાદ: બિ. ધં. રોકાણોનું વ્યાજ $\frac{7,500}{2,92,500}$ (રોકાણો $75,000 \times 10\%$)

$2,92,500$

બાદ: 50% કરવેરા $1,46,250$

$1,46,250$

બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ $15,000$ (પ્રેફ.શેરમૂડી $1,50,000 \times 12\%$)

$1,31,250.$

(4) અધિક નફો = સરેરાશ ચોખ્ખો નફો – અપેક્ષિત નફો

$$= 1,31,250 - 23,700$$

$$= 1,07,550$$

(5) પાઘડી = અધિક નફો \times ખરીદીના વર્ષ

$$= 1,07,550 \times 3 \text{ વર્ષ} = 3,22,650$$

EX- 8 મેહુલ બ્રધર્સ

પેજ નં- 58

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિધેલ મિલકતો – લિધેલ દેવા – પ્રફરન્સ શેર મૂડી + સૂ. ડિવિડન્ડ

મિલકતો:

પ્લાન્ટ-મશીનરી	80,000	
+ 20 %	<u>16,000</u>	96,000
મકાન	40,000	
બાદ: ઘસારો	<u>5,000</u>	35,000
તૈયાર માલનો સ્ટોક		30,000
ચાલુ કામ		30,000
દેવાદારો		1,20,000
લેણીહૂડી		20,000
રોકડ		10,000
અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચા		<u>5,000</u>
		3,46,000

બાદ: દેવા

બેન્ક લોન	40,000	
લેણદારો	50,000	
દેવી હૂડી	30,000	
ચૂકવવાના બાકી ખર્ચા	20,000	
પ્રોવિડન્ટ ફંડ	<u>13,000</u>	1,53,000 .
		<u>1,93,000</u>

(2) અપેક્ષિત નફો: $1,93,000 \times 12/100 = 23,160$

(3) સરેરાશ ચોખ્ખો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

સુધારેલ નફો:

વિગત	2009	2010	2011
નફો	52,000	40,000	62,000
મેહુલનું મહેનતાણું	- 8,000	- 8,000	- 8,000
આખર સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન	- 4,000	+ 4,000	-
યંત્ર વેચાણનો નફો	-	+ 2,000	-
મૂડી ખર્ચને મહેસૂલી ખર્ચ	-	+10,000	-
ધસારો	-	- 500	- 950
સુધારેલ નફો	40,000	43,500	53,050

ધસારાની ગણતરી:-

પ્લાન્ટની મૂ.કિંમત 10,000 ના 10% એટલે રૂ. 1,000 વાર્ષિક ધસારો (6 માસનો રૂ.500)

બાદ: ધસારો

500

9,500 ના 10% એટલે રૂ. 950

કરવેરા પહેલાનો નફો આપ્યો હોય:

$$2009 \quad 40,000 \times 1 = 40,000$$

$$2010 \quad 43,500 \times 2 = 87,000$$

$$2011 \quad 53,050 \times 3 = 1,59,150 \quad = 2,86,150 \div 6$$

$$\text{સરેરાશ નફો} = 47,692$$

(4) અધિક નફો = સરેરાશ ચોખ્ખો નફો – એપેક્ષિત નફો

$$= 47,692 - 23,160$$

$$= 24,532$$

(5) પાઘડી = અધિક નફો ખરીદીના વર્ષ

$$= 24,532 \times 4 \text{ વર્ષ}$$

$$98,128$$

PROF. R. G. NISARTIA A.P. PATEL COMMERCIAL COLLEGE NARODA

EX- 18 નવનીત લિ.

પેજ નં- 76

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિધેલ મિલકતો - લિધેલ દેવા - પ્રફરન્સ શેર મૂડી + સૂ. ડિવિડન્ડ

મિલકતો:

જમીન-મકાન	5,00,000	બ.કિ.	100 %	80	4,00,000
પ્લાન્ટ-મશીન	3,20,000	-	20 %	100	(?)
12% પ્રો. ફંડ	1,00,000	ચો.કિ.	80 %		
સ્ટોક	1,20,000				
દેવાદારો	1,50,000				
રોકડ	<u>40,000</u>				
	12,30,000				

બાદ: દેવા

8 ડિબેન્ચર	1,50,000				
લેણદારો	1,20,000				
કરવેરાની જોગ.	<u>2,00,000</u>	<u>4,70,000</u>			
		7,60,000			

બાદ: પ્રે શેરમુડી

<u>2,00,000</u>					
		<u>5,60,000</u>			

(2) અપેક્ષિત નફો $5,60,000 \times 12/100 = 67,200$

PROF. R. G. NISARTIA APJYOTEL COMMERC COLLEGE NARODA

(3) સરેરાશ ચોખ્ખો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

સુધારેલ નફો: (છેલ્લા ત્રણ વર્ષથી નફો રૂ. 80,000 વધે છે)

વિગત	2017-18	2018-19	2019-20
નફો	2,40,000	3,20,000	4,00,000
સંચાલન ખર્ચ	- 3,000	- 3,000	- 3,000
આગથી નાસ પામેલ માલ	+ 6,000	-	-
મૂડી ખર્ચને મહેસૂલી ખર્ચ	-	+20,000	-
ઘસારો	-	- 2,000	- 2,000
સુધારેલ નફો	<u>2,43,000</u>	<u>3,36,000</u>	<u>3,95,000</u>

ઘસારોની ગણતરી:-

પ્લાન્ટની મૂ.કિંમત 20,000 ના 10% એટલે રૂ. 2,000 વાર્ષિક ઘસારો (6 માસનો રૂ.1000)

PROF. R. G. DESAI A. P. PATEL COMMERICAL COLLEGE NARODA

કરવેરા પહેલાનો નફો આપ્યો હોય:

$$2017-18 \quad 2,43,000 \times 1 = 2,43,000$$

$$2018-19 \quad 3,36,000 \times 2 = 6,72,000$$

$$2019-20 \quad 3,95,000 \times 3 = 11,85,000 = 21,00,000 \div 6$$

$$\text{સરેરાશ નફો} = 3,50,000$$

$$\text{બાદ: બિ. ધં. રોકાણોનું વ્યાજ} \quad \frac{10,000}{3,40,000} \quad (\text{રોકાણો } 1,00,000 \times 10\%)$$

$$\text{બાદ: } 50\% \text{ કરવેરા} \quad \frac{1,70,000}{1,70,000}$$

$$\text{બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ} \quad \frac{20,000}{1,50,000} \quad (\text{પ્રેફ.શેરમૂડી } 2,00,000 \times 10\%)$$

(4) અધિક નફો = સરેરાશ ચોખ્ખો નફો - એપેક્ષિત નફો

$$= 1,50,000 - 67,200$$

$$= 82,800$$

(5) પાઘડી = અધિક નફો \times ખરીદીના વર્ષ

$$= 82,800 \times 4 \text{ વર્ષ}$$

$$= 3,31,200$$

EX- 36 ગુજરાત પાવર લિ.

પેજ નં- 100

(1) રોકાયેલી મૂડી = 1,50,000

(2) અપેક્ષિત નફો: $1,50,000 \times 12/100 = 18,000$

(3) સરેરાશ યોખ્ખો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

સુધારેલ નફો:

વિગત	2016	2017	2018	2019
નફો	25,000	22,500	21,000	23,000
સંચાલન ખર્ચ	- 2,000	- 2,000	- 2,000	- 2,000
આખર સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન	- 1,000	+ 1,000	-	-
મૂડી ખર્ચને મહેસૂલી ખર્ચ	-	-	+ 8,000	-
ઘસારો	-	-	- 200	- 780
સુધારેલ નફો	<u>22,000</u>	<u>21,500</u>	<u>26,800</u>	<u>20,220</u>

ઘસારોની ગણતરી:-

પ્લાન્ટની મૂકિમત 8,000 ના 10% એટલે રૂ. 800 વાર્ષિક ઘસારો (3 માસનો રૂ.200)
બાદ: ઘસારો 200
7,800 ના 10% એટલે રૂ. 780